

Dit document is de afsluiting van de innovatiebegeleiding bij KC Houwingaham in Bad Nieuweschans. De school heeft veel ontwikkeling doorgemaakt als pilotschool Tijd voor Toekomst. Door middel van verschillende pilots is er een hanteerbare structuur neergezet voor Tijd voor Toekomst. Dit advies is tot stand gekomen in samenspraak met het kernteam Tijd voor Toekomst op Houwingaham.

**TIJD
VOOR
TOEKOMST**
Een verrijkte schooldag

Tijd voor Toekomst – KC Houwingaham

In het schooljaar van 2022-2023 is Houwingaham in de laatste en structurele fase van Tijd voor Toekomst. Doelen die KC Houwingaham nastreeft met Tijd voor Toekomst zijn de volgende:

Kinderen op Houwingaham de kansen geven om in aanraking te komen met dingen die ze normaal gesproken niet zouden zien of doen.

Het laten ontdekken van wat de wereld te bieden heeft. Interesse wekken, talenten ontdekken en ontwikkelen.

**Kunnen worden wat je wilt
Horizon verbreden
Voor iedereen
“Zijn wie je bent”**

g e m e e n t e
O l d a m b t

Uitkomsten overleggen die leiden tot structurele fase

Onderstaand staan de verslagen van de overleggen die leiden tot de inrichting van de structurele fase op Houwingaham. De uitkomst richt zich op een structurele inrichting van Tijd voor Toekomst op de woensdagmiddag en vrijdagmiddag, voor alle kinderen (bereik afgelopen jaar was 90% van de leerlingen). Structurele verrijking vindt plaats in de weken tussen herfstvakantie en tot Sinterklaas en februari tot eind april. Opbouwen van een driejaarlijkse cyclus met Wetenschap en Techniek (al uitgevoerd en weer opnieuw in te zetten), een groot schooltoneelstuk (al uitgevoerd en weer opnieuw in te zetten) en Sport en Bewegen (komend schooljaar, nog op te zetten).

Tijd voor Toekomst overleg Houwingaham
Sander, Anja, Maurice, Nikki

29 juni 2022

Doel: Hoe kunnen we Tijd voor Toekomst nog meer integreren in de schooldag en verbinden met het regulier onderwijs wat gegeven wordt?

- Eerste verkenning met team op 1 juni
- Nadere uitwerking door collega's, uitvraag door Sander
- 14 juni is gesprek met Bert geweest over schooltoneelstuk
- 16 juni gesprek met team waarin Tijd voor Toekomst en wensen schooltoneelstuk bespreekpunt was

Voorstel jaarplanning:

Sept okt nov (tot sint maarten). Na sinterklaas verder, vanaf feb tot meivakantie (jan niet ivm citotoetsen)

Bert en Inez samen: introductielessen theater (3 momenten onderbouw en 6 momenten voor de bovenbouw). Er moet nog contact worden gezocht met Inez.

Onderwerp: tijdreizen, wennen aan toneelspel en talenten ontdekken in de eerste 3 introductie weken. Minimaal 10x een uur nodig om een kwalitatief goed toneelstuk te kunnen maken.

Uitzondering van kleuters die doen mee in de tweede periode.

Focus is het socialemotionele deel waaraan gewerkt wordt met dit thema. Daar vindt de koppeling plaats, sluit aan op o.a. het cultuur beleidsplan.

Gezonde lunch vindt sowieso plaats, wordt niet opgenomen in het programma, dit is al standaard.

Kolom toevoegen met wat gaat een ieder doen in zijn/haar lessen om koppeling te maken wordt toegevoegd in de overzichtsplanningen van Maurice. Op deze manier dragen we de verantwoordelijkheid met zijn allen.

Totaliteit Tijd voor Toekomst voor schooljaar 2022-2023 bedraagt 12 weken. Dit is niet een heel schooljaar zoals wel het streven is binnen Tijd voor Toekomst richtlijnen. Eventueel aanvullen met weerbaarheidstraining onder schooltijd. Weerbaarheidstraining onder schooltijd, iets structureels wat je om de twee jaar gaat doen. Ralph, en bij gemeente Oldambt jongerenwerk/coaches.

Vorbereiding voor de kerstmarkt; werken met ateliers. Ook een optie. Willen ze dan wel onder schooltijd.

Conclusie is dat de kennis en expertise bij de school en leerkrachten ligt over wat een aanbieder moet kunnen. School dan ook het best de selectie doen en het gesprek aan gaan.

5 juli verder met elkaar in gesprek over het jaarprogramma voor volgend jaar. Tussen de introductieweken en het vervolg zit 2.5 maand, dit geeft de ruimte om dan aanvullende geschikte aanbieders te zoeken.

Tijd voor Toekomst overleg Houwingaham
Maurice, Anja, Sander, Nikki

5 juli 2022

Weerbaarheidstraining onder schooltijd, gaat Maurice uitvragen.

Studenteninzet voor gezonde lunch, willen we dat?

Bert heeft voorkeur voor bovenbouw.

Aanvullende activiteiten in de introductie programma hoeven niet gericht te zijn op toneel

Kennis en inspiratie sessie over kernconcepten om hier meer beelden bij te kunnen vormen.

Om het jaarprogramma te maken hebben we denk ik nog meer concretisering nodig van wat het team nu heeft opgeschreven.

Wat wordt overal mee bedoelt?

Wat doen ze al op dit gebied in de klas? En op welk vlak zien zij de verrijking voor zich? Aan welke activiteiten denken zij dan bijvoorbeeld?

Sander gaat dit uitvragen bij de collega's.

- Ofrissen

Voor de zomer geëindigd met een jaarplanning, vaststellen van de data en inhoud namelijk schooltoneelstuk na de herfstvakantie. Ook hebben we eind juni het gesprek met elkaar gevoerd over **hoe kunnen we Tijd voor Toekomst structureel inbedden op Houwingaham?**

Dat je kan werken vanuit een opvolging van activiteiten op een bepaald thema voor een specifiek vak. **Hoe kan je dat spelenderwijs/leuk/praktisch aanbieden?** We vroegen jullie hoe dat eruit zou kunnen zien voor jouw groep.

Input is verzameld maar dit vraagt nog meer concretisering. Als er Tijd voor Toekomst is op een bepaald thema, waarin zie jij dan kans om de koppeling te maken gedurende je les of met welke lesstof heeft het raakvlak? Waar wel waar niet en wat is er evt nodig?

We zijn op zoek naar aansluiting tussen het bestaande curriculum en de Tijd voor Toekomst activiteiten.

Waarom doen we dit?

Kansgelijkheid verhaal, gelijke kansen bieden, een fijne plek, nieuwe ervaringen, kennismaken met activiteiten, rijke leeromgeving bieden?

Waarom willen we dat?

Het is nu anders, niet optimaal

Waarom doen we dat op houwingaham?

Er wordt met tvt meer gespeeld, meer gepraat, meer geleerd,

We willen ze perspectief bieden helemaal gezien de verschillende crises waar we mee te maken hebben (Financiële problemen spelen grote rol hier)

Hoe willen we dit doen?

Middels een grootschalig toneelstuk

Rots en water

...

- Richtlijnen TvT

Eerst kennismaken, en klassikaal aanbieden en later pas keuze.

Flyers meegeven, jeugdportfonds, of van de vereniging tijdens het sportieve moment.

Invulling 2^e gedeelte woensdag op het gebied van sport. Denkt iedereen over na. Laagdrempelig.

Aanbieder eet mee met de lunch.

Communicatie ouders heel belangrijk gezien de wijzigingen namelijk dat groep 1 nu wel mee doet etc.

Kinderen mee laten helpen met bereiden en serveren van de lunch.

Leerlingenraad voor het nieuwe jaar. 3 tm 8. Leerkrachten doen uitvraag, deadline 15 sept.

Leerkrachten hebben contact met de aanbieder. Initiatief ligt bij aanbieder.

- Bespreken jaarplanning + vullen van de eerste weken

- Excelbestand met invullen (individueel) wat kan en ga je doen buiten de TvT momenten om?

De tien weken lenen zich hier meer voor dan de eerste 3 weken.

- Aanpak contact met aanbieders bespreken

2 redenen dus duurzaam en aanpak van nu.

- Vervolg

Er zijn verschillende deadlines afgesproken. Maurice gaat aan de slag met vinden van geschikte aanbieders. Maurice, Anja, Sander, Nikki hebben later in de tijd weer even contact.

Aanbod

Zie de excelbestanden van Maurice voor de specifieke programmaoverzichten.

De verrijkte schooldag wordt uitgesmeerd over twee perioden. Op basis van de ervaringen van eerdere pilots vindt er geen Tijd voor Toekomst plaats voor de herfstvakantie en ook niet tussen sinterklaas en jaarwisseling.

Groep 1-4 heeft TvT alleen de woensdagmiddag

Groep 5-8 heeft TvT op woens- en vrijdagmiddag

In de periode in het najaar week 43, 44 en 45 zijn de introductielessen van Bert en Inez.

In de periode in het voorjaar week 6 tot en met week 16 wordt hier een vervolg aan gegeven en wordt het schoolbreed toneelstuk opgetuigd in de Tijd voor Toekomst momenten.

Projectplan Bert op 't Ende en Inez Lock

Toe(n)komst project Planning

November 2022

Dit document hoort bij een serie prachtige tekeningen van Bert. Middels de tekeningen wordt er een beeld geschetst van de voorstelling die we op woensdag 19 april op het schoolplein van de Houwingaham gaan uitvoeren, voor ouders en andere fans. Alle kinderen, van groep 1t/m8, doen mee omdat ze een rol of taak hebben. Dit document gaat over het hoe en het wat.

Afspraken afstemmen:

Tijdens de evaluatie van de 3 eerste lessen, kwamen we tot de volgende vragen:

- Wie is er verantwoordelijk voor de kinderen? (bijv. EHBO, ouders die kinderen ophalen etc)
- Kan elke groep een begeleidende student hebben (als een kind 1 op 1 aandacht nodig heeft én die tijdens de voorstelling de groep kan aansturen)
- Wie eet er mee met de gezonde lunch? Zou dat de desbetreffende student kunnen zijn?
- Kunnen wij ons voorstellen in een nieuwsbrief naar de ouders? Zodat ze meegenomen kunnen worden in de plannen, maar ook goed geïnformeerd zijn over wie wij zijn en wat we wel en niet doen. Oproepje: spullen
- Voorstellingsdag: hoe laat? Is het een idee om achteraf met elkaar te eten?

Evaluatie:

- Groep 1 en 2: een hele verlengde schooldag is teveel voor ze. We willen wel dat groep 1 en 2 meedoet met de voorstelling. Daarom 2 opties: ze krijgen theaterles onder schooltijd (45 min) en doen in week 8 en week 9 wel mee met de doorloop en generale (45 min) óf ze krijgen les direct na de lunchpauze (45 min) en doen mee met montage en doorloop en generale (45 min).

- Sommige kinderen hebben wellicht een voorkeur voor iets anders dan theater. Bijvoorbeeld freerunnen, percussie, beeldend etc. We kunnen verschillende groepjes maken die verantwoordelijk zijn voor de verschillende disciplines. Kinderen die bijvoorbeeld verantwoordelijk zijn voor freerunnen, kunnen alsnog als figuranten meedoen in het theaterstuk. Of een kind dat beeldend heeft gekozen, kan werken met doeken of 'special effects' (of d.m.v. bordjes het publiek van info voorzien). Hoe deze indeling tot stand gaat komen, willen we doorspreken met de groepsleerkrachten, zij kennen de kinderen het beste.

Opzet planning van de lessen:

- Kinderen geven voorkeur op over in welk 'kern'-groepje ze willen:
Groep 3 / 4: 'Theater' of 'Percussie en Beeldend' of 'Free-run'
Groep 5 / 6: 'Theater' of 'Beeldend' of 'Free-run' of 'Percussie'
Groep 7 / 8: 'Theater' of 'Beeldend' of 'Free-run' of 'Percussie'

Als je voor Theater kiest word je geregisseerd en je bedenkt en oefent de eerste 5 weken je eigen scènes.

Kies je voor '(Percussie en) Beeldend', dan werk je vooral achter de schermen aan decor, beeld, kostuums en maak je een expositie rondom het onderwerp. Je doet wel mee met de voorstelling, maar als figurant, of doordat je meehelpt met beeld (bijv. doeken bewegen alsof het water is, met bordjes rondlopen om het tijdperk aan te geven etc.).

Kies je voor 'Free-run' dan ben je gedurende de voorstelling onderdeel van de tijdsmachine. D.m.v. een choreo / freerun breng je de tijdsreiziger en het publiek naar een ander tijdperk. Je bent dan geen onderdeel van de acteer-scènes.

Kies je voor 'Percussie', dan ondersteun je de scènes met geluiden en percussie (en wellicht wel tekst of geluidseffecten). Ook dan ben je geen onderdeel van de acteer-scènes, maar je bent wel in beeld met alle 'muzikanten'.

- Bij het maken van de planning is rekening gehouden met het feit dat groep 3 / 4 al free-runnen heeft gehad. Elke groep is vertegenwoordigd bij de expositie, behalve groep 1 / 2. Dit laatste is bijvoorbeeld nog te realiseren door met hen iets voor de expositie te laten maken tijdens de montage- en doorloop-dagen. De groep van beeldende kinderen is soms klas-overstijgend.
- Er zijn nu wel meer vakdocenten nodig, omdat sommige lessen gesplitst worden. Anderzijds heeft groep 1 / 2 nu geen 2 docenten meer nodig, alleen een theaterdocent is voldoende.

Lesschema:

T = theater

P = percussie

F = free-run

B = beeldend (decor, kostuum, expositie)

	1 / 2	3 / 4		5 / 6		7 / 8	
1	T	P	T B	T B	P	F	T B
2	T	P	T * B	T B	P	F	T B
3	T	P	T B	T B	P	F	T * B

4	T	FB	TP	TB	F	P	TB
5	T	FB	TP	TB	F	P	TB
6	Montage						
7	Montage						
8	Doorloop						
9	Generale Repetitie						
10	Voorstelling						

Taakverdeling:

- Conceptontwerp: Bert
- Spel: Bert
- Regie: Inez
- Organisatie en leiding voorstellingsdag: Inez
- Assistent bij elke groep: 4 studenten
- Percussie:
- Beeldend: (is het mogelijk dat er af en toe een groepsleerkracht meedoet? Zodat er makkelijk een transfer kan worden gemaakt naar de lessen)
- Free-runnen

Week 1: alle vakdocenten half uur overleg voordat we beginnen (12.15-12.45)

Met beeldend docent hebben we meer afstemming nodig, dus eerder een afspraak om plannen te vormen.

* Week 2 en 3: free-run docent is 1 uur aanwezig bij theaterles om inhoud voorstelling af te stemmen

Ook tijdens week 6 t/m 10 (tijdens de montage en doorloop) zijn alle docenten nodig. Eventueel kan er nog verder gewerkt worden aan de expositie, maar alle attributen (decor, kostuum, bordjes etc) voor de voorstelling moeten dan wel al af zijn.

Script

Er is een script te vinden van het schoolbreed toneelstuk in de toegevoegde bijlagen.

Gesprekken

Tijd voor Toekomst Houwingaham tussenevaluatie

24 maart 2023

Sander, Maurice, Nikki

- Terugblik

Najaar 2022 Tijd voor Toekomst gedraaid, gericht op oriëntatie, talenten ontdekt, wat is haalbaar en wat niet. Op basis daarvan hebben de experts Bert en Inze een plan gemaakt.

22 februari is Tijd voor Toekomst van start gegaan (10 weken lang)

Wanneer is einddatum? Opvoering toneelstuk? 12 mei.

- Hoe loopt het tot nu toe? Wat zijn de ervaringen?

Sinds deze week loopt het goed, de weken hiervoor stond het nog niet. Dat zorgde voor onduidelijkheid en onrust. We hebben 3x een noodgreep moeten doen omdat aanbieders er niet waren. We hebben extra hulp nodig in de klas zodat aanbieders hun gang kunnen gaan en hen een deel uit handen wordt genomen.

Aanbieders: Bert en Inez, Wilma en Niels, Harry en Alice (trommel)

De extra hulp is nu geregeld met 4 Sparkle creatieve invaldocenten. Zij bieden ondersteuning in orde houden (Olga, Daisy, Sammie, Sandra). Het zijn zij-instromers, hebben wel onderwijs achtergrond. Bert is enthousiast over de hulp die hij krijgt.

Rol schoolcoördinator: Sander moet de groep uit om half 12 om de aanbieders in het begin op te vangen, te instrueren. Incidenteel kan dit eens voorkomen maar het is geen ideale situatie. Sander staat op dat moment voor de klas.

Gastheer/gastvrouw is nodig volgens Sander maar dat betekent dat er weer een laag bij komt en dat kost weer tijd/afstemming. Andere optie zou zijn om het bij een vakdocent te beleggen.

- Tijd voor Toekomst continueren

Wat behouden:

- Periode ..... tot sintmaarten en van voorjaarsvakantie tot meivakantie

Actie: Dit in de jaarplanning wegschrijven en kortsluiten met team.

- Ouders betrekken bij de school middels de gezonde lunch. Via Meinardi werkt goed. Geld blijft in de regio. Lunch wat overblijft gaat met de ouders mee. Deze ouders zijn intrinsiek gemotiveerd en zijn persoonlijk benaderd door leerkrachten zelf.

Actie: vergoeding voor de ouders is discutabel. Zullen we bespreekbaar moeten maken.

- Ondersteuning/aanbieders moet de klas leren kennen en meedraaien alvorens tijd voor toekomst programma start. Is voorwaardelijk.

Actie: hier op aansturen in de voorbereiding + meenemen in draaiboek/map.

- Bert en Inez koesteren
- Zelfstandig voortzetten van de verrijkte schooldag en de integratie ervan binnen het schooljaarprogramma. Hoe zou je het structureel voor je zien? Wat is er nodig? Wat moet er

dan nu nog bij of af?

- In de periode van mei tot en met juli de planning rond maken (is dat dan ieder jaar hetzelfde? Of ieder jaar ander thema)
- Zorgen voor voldoende extra handen en dit vooraf regelen en vastleggen
- Lunch rond maken, vooraf regelen en vastleggen
- Een paar thema's per jaar definiëren met elkaar
  - o Bijvoorbeeld: Natuur en techniek, sport Olympische Spelen, schoolbreed toneel
- Sander wenst een centrale database
- Mappen/draaiboeken ontwikkelen waarin precies beschreven staat per schooljaar welke aanbieders geregeld moet worden, hoe de ondersteuning eruit ziet, wat er gecommuniceerd moet worden richting alle partijen, wat de risico's zijn en wat de leerpunten geweest zijn enz. Is dat wenselijk? Nikki is zoekende in wat ze de school kan nalaten.

Sander, Nikki

Afwezig: Maurice

Het team vond de mensen van Sparkle niet prettig. Dit waren de docenten die Inez en Bert ondersteunden.

Eindresultaat schoolbreed toneelstuk fantastisch

Wat moet je met de kinderen die niet willen? Is en blijft een lastig dilemma.

“Kunnen jullie aan ... uitleggen wat het doel is van TvT en wat het nut is” reactie van ouder.

Je wilt het voor iedereen, onze visie is voor iedereen, maar er zijn een aantal die nooit zijn geweest.

Toch denkt Sander dat 90% meedeed.

Meer dan 100 ouders waren bij het eindresultaat

School heeft op dit moment 84 leerlingen

Hoe verder?

Concept handleiding/draaiboek stuurt Nikki. Kan helpend zijn geeft Sander aan, hoe en door wie het gevuld moet worden is lastig. Weet zich niet alles meer te herinneren van de voorgaande pilots.

Nikki geeft aan hier ook een uitzoek klus voor haar in te zien en wil dit graag samen invulling geven.

Sander heeft behoefte aan hoeveel tijd het hem kost zodra de rollen daadwerkelijk zijn weggevallen.

Heeft afgelopen jaar nog veel aan Maurice gehad. Hij heeft veel last minute geregeld en opgelost waardoor bepaalde zaken hem geen tijd kosten. Dat gaat nu wel het geval zijn. Het zou helpen als Maurice kan aangeven welke taken hij precies doet wat nu bij Sander komt te leggen, hoe veel tijd dit kost en of dat vervolgens haalbaar en wenselijk is.

Het jaarprogramma Tijd voor Toekomst moet iedere keer, ieder jaar, toch weer bijgeschakeld worden en het draaiboek of handleiding moet daarin een levend document zijn. Het aansluiten bij de wensen van de kinderen op dat moment.

Het is moeilijk om te overzien wat Sander te wachten staat komend jaar. Hier het gesprek over voeren lijkt wenselijk.

Team staat achter Sander en vindt TvT fantastisch maar niemand wil zich er verder mee bemoeien is Sander zijn inschatting en Sander wil ze er niet mee belasten.

- Aangeven welke taken Maurice als coalitieondersteuner precies doet, hoe veel tijd kost dit, is dit haalbaar, wenselijk?

Er komt een nieuw persoon geeft Maurice aan. Hij heeft zelf volgend jaar nog 10 uren TvT.

Sander wil het draaien op school doen, maar niet de taken van de coalitieondersteuner.

Wat precies wil je niet doen? (helpt in het selecteren van nieuwe coalitieondersteuner): Het bellen van aanbieders, zoeken van passend aanbod, bereikbaar zijn tijdens tijd voor toekomst momenten vindt Sander belangrijk, mogelijk aanspreekpunt/gastheer.

Ideeën aandragen en meedenken over hoe het programma eruit moet zien wil Sander wel maar niet uitvoeren in de zin van regelen van aanbod.

Heeft hier goed over nagedacht en met Annet en Anja overlegd.

- Inzicht in financiering, rol coalitieondersteuner bestendigen, wat betekent dat voor sander?
- Jaarprogramma volgend jaar, wat moet daarin nog gebeuren?

Thema is sport. Op Koningsspelen, sportdag in het teken van de Zomerspelen.

Stap 1: Weken definiëren: Van herfstvakantie tot sint maarten + na kerstvakantie tot meivakantie (Sander + team)

Stap 2: Sporten selecteren (Sander + team)

Stap 3: Wat doen we al op het gebied van sport en bewegen? Wat is de visie van Houwingaham? En kan TvT hierop doorbouwen? (Sander + team)

Stap 4: Contact HVDSG (teamleider buurtsportcoaches is Esther Ezinga) (Maurice samen met Sander)

HVDSG de opdracht geven om dit te coördineren. Zullen niet uitvoerend zijn in de zin van sportcoaches die het aanbod verzorgen maar meer het zoeken van passende experts/professionals en het coördineren. Lijkt op een coalitie ondersteunende rol. Projectteam vormen met buurtsportcoach.

Stap 5: benaderen relevante sport en beweegaanbieders

- Wat is er verder nodig?
- Draaiboeken?

Volgende afspraak is over 2 weken.

Vorige keer uiteen gegaan met de stappen. Vandaag terugkoppeling:

Stap 1: Weken definiëren: Van herfstvakantie tot sint maarten + na kerstvakantie tot meivakantie (Sander + team)

Is gelukt. Team is akkoord. Sander zag dat herfstvakantie laat valt waardoor we iets kunnen schuiven in de weken. Tussen herfstvakantie en sint maarten is maar 1 week. Voorstel is om 3 weken voor de herfstvakantie TvT te doen.

Vervolgens februari tot 22 april.

Zullen 14 weken zijn ongeveer in zijn totaliteit waarop Houwingaham TvT aanbiedt.

Stap 2: Sporten selecteren (Sander + team)

Iedereen vond het idee van sport leuk, team is enthousiast. Suggesties: Dans (openen van de Spelen), denksport? Survival zwemmen, paardrijden

Technisch goed zwemmen, technisch leren hardlopen, speerwerpen, discus werpen, tafeltennis, basketbal, tennis, volleybal, atletiek, waterpolo, klimmen (kardinge)

Stap 3: Wat doen we al op het gebied van sport en bewegen? Wat is de visie van Houwingaham? En kan TvT hierop doorbouwen? (Sander + team)

Growth mindset is de visie binnen Houwingaham. Je hebt een beginpunt en gaat oefenen en wilt graag de ontwikkeling bij kunnen houden. Het gaat om het beter worden in dingen, visie is progressie centraal stellen ipv eindresultaat, score kaart zou ideaal zijn, meedoen is belangrijker dan winnen

Hoe verhoudt zich dit tot de doelen en visie van het bewegingsonderwijs? Valt daar nog een link mee te leggen dat wat je in de gymles doet terug laat komen in de TvT uren en andersom? Verbinding zoeken. Sander gaat een balletje opgooien bij Abdoulah.

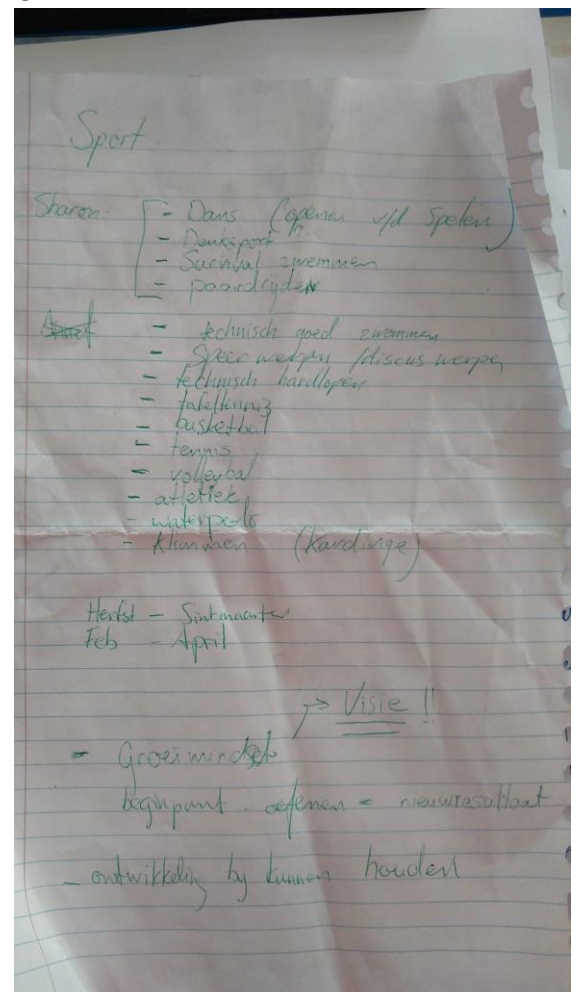
Stap 4: Contact HVDSG (teamleider buurtsportcoaches is Esther Ezinga) (Maurice samen met Sander)

Gaat Maurice deze week oppakken.

Stap 5: benaderen relevante sport en beweegaanbieders

Volgt nadat Huis voor de Sport Groningen een antwoord heeft gegeven op de vraag.

- Coalitieondersteuner volgend jaar in de vorm van een cultuurcoach: Renate de Ruiter wordt aangesteld bij de gemeente Oldambt.
- Er komt een formulier richting de school (plan van aanpak en evaluatie)
- OCW: Rijke Schooldag regeling

Er komt een financiële regeling voor Rijke Schooldag, wordt direct door beschikt naar scholen Gemeente gaat ook een tweede ronde NPG aanvraag doen dus dit is extra.

- Rol innovatiebegeleider

Sander en zijn kijk op Tijd voor Toekomst:

Rouleren van 3 thema's die dan een jaar centraal staan. Te weten: Wetenschap en techniek, schoolbreed toneelstuk en sport/olympische spelen.

Dit betekent +/- 10 tot 12 weken Tijd voor Toekomst per jaar waarbij er op de woensdagmiddag en vrijdagmiddag 2.5 uur wordt verrijkt/verlengd. Er wordt hier en daar de koppeling gezocht met het reguliere lesprogramma maar hier is nog geen lijn en structuur in.

Reden achter deze vorm van Tijd voor Toekomst is: Aandachtspanne van kinderen, populatie kinderen waar we mee te maken hebben en ligt op deze manier binnen de mogelijkheden van wat de leerkrachten kunnen en willen.

Sander zijn kijk op rol innovatiebegeleider:

In het begin traject was het handig om het te structureren en om iedereen op het spoor te hebben van Tijd voor Toekomst en met name ook op dat spoor te houden. Nu zit je in een cyclus en stel je jezelf telkens de vraag, hoe sluit het aan bij de doelen? Je moet je daar bewust van zijn.

Idealiter sluit het aan bij wat je op school doet, als dat een keer niet zo is, is dat ook geen ramp is een persoonlijke visie.

Advies

KC Houwingaham is de pilot school als het gaat om Tijd voor Toekomst. Houwingaham kenmerkt zich dan ook als pionier die geen uitdaging uit de weg gaat. In drie jaar tijd heeft de school in Bad Nieuweschans een werkwijze ontwikkeld die voor hen werkt. Zoals de school coördinator Sander zelf aangeeft is de huidige organisatievorm het hoogst haalbare gezien de context, populatie kinderen en hoe zij het liefst invulling geven aan Tijd voor Toekomst. In een schooljaar +/- 12 weken lang een verrijkte schooldag aanbieden waarmee er sprake is van 5 uur per week onderwijstijdverlenging voor groep 5 tot en met groep 8 en voor groep 1 tot en met 4 2.5 uur. In de verrijkte schooldag doet iedereen mee tenzij je een goede reden hebt. Incidentele redenen worden geaccepteerd. Je meld je als kind af bij de groepsleerkracht.

Er is veel geëxperimenteerd met thema's in de pilotfases, maar Houwingaham heeft 3 favoriete thema's. Dit zijn: wetenschap en techniek, kunst en cultuur/schoolbreed toneel stuk en sport en bewegen/olympische spelen. Per jaar wordt het aanbod aan één van deze 3 thema's opgehangen. In deze thema's staat de overkoepelende ambitie van Houwingaham altijd overeind die bestaat uit de volgende punten:

- **Kinderen op Houwingaham de kansen geven om in aanraking te komen met dingen die ze normaal gesproken niet zouden zien of doen.**
- **Het laten ontdekken van wat de wereld te bieden heeft. Interesse wekken, talenten ontdekken en ontwikkelen.**
- **Kunnen worden wat je wilt**
- **Horizon verbreden**
- **Voor iedereen**
- **“Zijn wie je bent”**

Met de thema's en de overkoepelende ambitie de koppeling maken met het regulier onderwijs is een uitdaging voor Houwingaham. Hier is veel aan gewerkt in met name 2022 en 2023 maar ondanks dat is dit gedachtengoed nog niet vanzelfsprekend. Het advies is om hier het gesprek met elkaar over te blijven voeren. Herhaaldelijk de overkoepelende doelen erbij pakken, bedenken wat je op dit thema al doet als school en waar je in Tijd voor Toekomst uren op kan verdiepen is daarbij van essentieel belang. Er zijn voorbeelden beschikbaar hoe andere scholen hier mee omgaan. Werken met leerconcepten is daar één van bijvoorbeeld.

Houwingaham heeft te maken gehad met diverse lockdowns en corona maatregelen maar heeft ondanks dat diverse pilot programma's kunnen draaien. Kenmerkend was de flexibiliteit van de school hierin. “Als het niet kan zoals het moet, dan moet het maar zoals het kan” is hier wel van toepassing.

In het vinden van kwalitatief goed aanbod met geschikte en geschoolde aanbieders die pedagogisch, didactisch voldoende onderlegd zijn, kende Houwingaham vele uitdagingen. Dit blijft voor de toekomst ook een belangrijk aandachtspunt. Advies is om hier in de selectie kritisch op te zijn en goed het gesprek te voeren met de aanbieder. Beschikt de aanbieder in geval van nood over vervanging? Voor welke groep is de aanbieder geschikt? En hoe maakt de aanbieder in zijn/haar aanbod de koppeling met de overkoepelende doelen van Houwingaham? Er zouden selectiecriteria kunnen worden opgesteld om de kwaliteit van het aanbod van de aanbieder te waarborgen.

Er is veel geïnvesteerd in het creëren van draagvlak onder het team, ouders en leerlingen zelf. Hoewel er in eerste instantie veel weerstand was van ouders op de tijd die de kinderen langer naar school gaan heeft zich dat gedurende de looptijd veranderd in acceptatie en tevredenheid. Men is

op Houwingham gewend aan Tijd voor Toekomst en dat het als “gewoon” wordt ervaren is bijzonder knap. Houwingham heeft zich al die jaren heel lerend opgesteld. Er zijn diverse varianten van de verrijkte schooldag geweest en er is constant gekeken naar wat werkt er wel en wat werkt er niet. Twee verrijkte schooldagen per week voor de aller jongsten bleek geen succes. Net als een verrijkte schooldag aanbieden rondom feestdagen en andere speciale momenten of tijdens de zomerperiode.

Het team van leerkrachten kenmerkt zich dan ook als betrokken en welwillend maar de gedreven school coördinator Sander samen met de bevlogen directrice Anja dragen grotendeels de verantwoordelijkheid voor Tijd voor Toekomst. Een advies is om deze verantwoordelijkheid toch meer te delen met het team omdat het op deze manier wel kwetsbaar is met het oog op duurzaamheid.

In de tijd dat er op Houwingham geëxperimenteerd werd met de verrijkte schooldag is er binnen het programmateam van Tijd voor Toekomst ook het één en ander ontwikkeld. Zowel binnen de variant van vrijwillig naschools aanbod, als verlengde uren met een verplichtend karakter, is het nodig om aan bepaalde randvoorwaarden te voldoen, wil je het programma effectief laten werken en effecten meetbaar zijn. Zo zijn er randvoorwaarden voor effectieve verrijkte uren:

<p>Manier van leren en onderwijstijd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is een visie op buitenschools leren • Leerlingen moeten op een andere manier kunnen leren (realistisch, verrijkte leren) • Koppeling met vakinhoud reguliere onderwijstijd • Koppeling met inhoudelijke doelen → Muziek = verwondering, bijdragen aan basisvaardigheden, executieve functies, creativiteit als basis voor ander leren • Kennismaking, verdieping en activiteiten die gericht zijn op doorgeleiding naar regulier verenigingsleven ('de drietrapsraket') • Geen los zand, integraal programma op een thema • Er is aandacht voor de continuïteit van activiteiten (> 10 weken) 	<p>Kwaliteit van het personeel dat activiteiten uitvoert:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er zijn competentie omschrijvingen van het buitenschools personeel • Er zijn heldere arbeidsvoorwaarden voor de buitenschools professionals • De buitenschoolse docenten krijgen feedback
<p>Pedagogische afstemming, horizontaal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is een verband tussen het curriculum en de buitenschoolse activiteit • Er is aangegeven waarom men kiest voor een bepaalde buitenschoolse activiteit • Docenten binnen- en buitenschools koppelen inhoud en ontwikkeling van leerlingen naar elkaar terug 	<p>Overige voorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Betrokken management • Goede vakkrachten • Voldoende variatie in activiteiten • Toegankelijkheid activiteiten voor alle kinderen • Duidelijk profiel voor de activiteiten (wat wil je bereiken) • Activiteiten vraaggestuurd

	<ul style="list-style-type: none"> • Continuïteit van activiteiten (>10 weken) • Borging (duurzaam beleggen van afspraken) • Betrek ouders en kinderen • Locatie: Binnenschools voor zichtbaarheid, betrokkenheid en deelname, buitenschools voor verbreding leefwereld
--	--

De geel gearceerde voorwaarden zijn door de innovatiebegeleider aangewezen als belangrijke voorwaarden en tevens aandachtspunten voor Houwingaham in de toekomst.

Stappen om randvoorwaarden te bereiken op Houwingaham

Doorontwikkeling naschools aanbod:

- Standaardisering, structurering in de weken/periodes per jaar dat Tijd voor Toekomst plaatsvindt
- Het kan rust bieden om structureel aan elke periode een leerdoel/activiteit te verbinden (waar dit kan in samenhang met de thema's van methoden), bijvoorbeeld Sport en bewegen – Samenwerken, zelfregulatie, motivatie en motorische vaardigheid. Aan de andere activiteiten idem dito. Wanneer dit ook weer kan aansluiten bij curriculumleerdoelen krijgen kinderen een nog meer bekljvend effect van de TvT-activiteiten.
- Kijk bij elk aanbod waar kinderen na kennismaking op school kunnen worden doorgeleid naar een vereniging/club in de omgeving (laat duurzame interesse/talent van het kind niet onbenut). In de toekomst kan er misschien een toneelclub aan school verbonden worden.
- Opstellen van een competentie en/of selectie profiel voor aanbieders
- Herkenbaarheid Tijd voor Toekomst in ogeschouw houden
- Afspraken met aanbieder vastleggen (back-up bij uitval), hiervoor bestaan ook voorbeeldcontractjes

Doorontwikkeling gezonde lunch:

- Standaardiseren van ondersteuning bij gezonde lunch (opleidingen willen hier in de toekomst meer op gaan inspelen, door gericht MBO'ers op te leiden)
- Lunch inhoudelijk ondersteunen met praatplaten/tafelkaarten